

Pytlový sběr odpadů

„Zatímco popelnice na směsný odpad stojí před každým domem, proto abyste mohli třídít, musíte dělat něco navíc – najít kontejner a dojít k němu. V případě pytlového sběru je však třídění stejně snadné jako házení odpadu do popelnice.“

Pytlový sběr zajistí vyšší míru vytrídění a zároveň lepší čistotu vytríděných surovin. Pro menší obce je levnější než klasický kontejnerový systém. Občanům usnadňuje třídění: pro pytle naplněné vytríděnými surovinami si přijede svozová firma až k domu, takže není nutné často chodit ke vzdáleným kontejnerům.

Hnutí DUHA prosazuje lepší recyklační služby pro domy a byty. Klíčovým prvkem je takzvaný pytlový (odvozný) sběr tříděných odpadů. Tento systém je pro menší obce ekonomicky výhodnější a občanům umožňuje snadné třídění. Dosahuje tak vyšší míry vytrídění než jiné systémy sběru, proto jej také podporuje vládní Plán odpadového hospodářství.

Jak funguje pytlový sběr

Pytlový sběr byl v České republice zaváděn v polovině devadesátých let a je stále oblíbenější. Hodí se především pro zástavbu rodinných domů ve městech i na venkově a v horských oblastech [1]. „...Zejména v menších obcích [je] používán... pytlový sběr tříděného odpadu. Ten je pro tyto typy obcí ekonomicky výhodnější.“ [2] Ve větších městech bývají náklady vyšší, neboť svoz trvá déle než v případě kontejnerů. Při zvolení

vhodné techniky je však možné udržet i náklady na svoz velmi nízké [3].

Konkrétních řešení pytlového sběru je mnoho: namísto kontejnerů se domácnostem poskytují zdarma či za úplatu plastové, papírové nebo jutové pytle o objemu od 40 do 120 litrů [1], v zahraničí i menší. Svozová odpadová firma v pravidelném intervalu (jeden týden až dva měsíce) odváží naplněné pytle přímo od domů k dotřídění a následné recyklaci. Systém využívá skutečnosti, že ochota třídít odpady velmi závisí na vzdálenosti kontejnerů. V případě pytlového sběru je docházková vzdálenost nulová, a ochota třídít odpady tedy nejvyšší.

„Jsme dvě rodiny a naplnili jsme deset pytlů. Je to dobrá služba. Málokdo by chodil ke kontejnerům. U rodinného domu je vždy nějaké místo, kde člověk může pytle skladovat a pak je jen jednoduše vyndá před dům,“ pochvaluje si Marie Burianová.“[4]

Vytríděných surovin je víc a jsou mnohem čistší než z kontejnerů, což snižuje náklady na dotřídění. Velké Bílovice (Jihomoravský kraj) úplně odstranily kontejnery a zavedly pytlový sběr, neboť vytríděné suroviny v kontejnerech byly tak znečištěné

Pytel naplněný plasty čeká v den svozu před dveřmi domu.

jiným odpadem, že stejně končily na skládce [5]. Některá města označují lidem rozdávané pytle čárovým kódem, takže lze z evidence zpětně zjistit, kdo a jak třídí.

Poslední dobou se rozmáhá zavádění pytlového sběru pro vyříděné nápojové kartony: například v Hodoníně nebo Jablonci nad Nisou.

„Výtěžnosti sběru tetrapacků dosahované [pytlovým] sběrem se blíží k 0,3 kg/os/rok, oproti tomu sběr do samostatných nádob má výtěžnost 0,15 kg/os/rok a sběr do nádoby společně s plasty 0,1 kg/os/rok.“[6]

Příklad: město Brumov-Bylnice

V Brumově-Bylnici (Zlínský kraj) se třídí do pytlů plasty, papír, nápojové kartony i kovové obaly. Městský úřad k tomu uvádí: „Z dosavadních zkušeností ... v Brumově-Bylnici vyplývá, že zavedením pytlového sběru se celkově zvyšuje výtěžnost tříděných odpadů. Tento systém je oproti dosavadnímu způsobu třídění ekonomicky výhodnější, protože město odevzdáním většího množství tříděných odpadů získá vyšší dotaci, což je ekonomicky výhodné jak pro město, tak v konečném důsledku i pro občany. Pytlový systém je ... oblíben u domácností, ve kterých byl zaveden. Domácnost se může kdykoliv zbavit tříděných odpadů, protože má sadu pytlů doma, kdežto při kontejnerovém systému svozů se kontejnery někdy velmi brzy naplní a domácnosti musí čekat na svozový termín a teprve poté se zbaví tříděných odpadů. Pytlový systém je rovněž pohodlnější pro členy domácnosti, protože tříděný odpad nikam nenosí, ale pouze v den svozu tříděného odpadu přichystají naplněné pytle s odpady k vyvezení. Tyto budou umísťovat před vlastní dům ke krajnici silnice. Pytle budou dodávány s čárovým kódem, lze tedy adresně kontrolovat kvalitu vyříděných odpadů.“[7]

Pytlový sběr plastů na sídlišti v Bystřici nad Pernštejnem.

Pověry o pytlovém sběru

Někteří autoři považují pytlový systém za nevhodný pro tříděný sběr skla, avšak řada obcí jej s úspěchem praktikuje, například Vrbno pod Pradědem [8], Karviná [9], Sázava, Uhlířské Janovice (obě Středočeský kraj) nebo Zádveřice-Raková (Zlínský kraj) [10].

Také užití pytlového sběru v centrální zástavbě vícepatrových obytných domů považují někteří odborníci v České republice za neuskutečnitelné. Obávají se, že lidé nebudou mít pytle s vyříděným odpadem kam dávat. Přesto jej některá města bez problémů praktikují, například Hustopeče [11] nebo Bystřice nad Pernštejnem [12].

Náklady na distribuci pytlů do domácností se považují za vysoké, avšak řada obcí pytle vůbec nedistribuuje, lidé si pro ně chodí na obecní úřad, nebo si je zajišťují sami. Ve větších městech mohou být distribuovány do poštovních schránek.

Také obavy ze zneužívání pytlů mohou být oprávněné, ale i jim se dá předejít například perforací pytlů nebo označením logem obce.

Pytlový sběr v České republice

Pytlový sběr u nás provozují především menší svozové firmy jako Hantály, JOGA Luhačovice, Nehlsen Třinec, PERGO či některé městské technické služby. Například firma Nehlsen nabízí obcím ve své svozové oblasti doplňkový pytlový sběr, jenž hradí z příjmů za vyříděné suroviny. Namísto krátkodobého snížení ceny nabídla kvalitnější služby. Vyplatilo se to. Pro ilustraci: v roce 2004 obec Vendryně s bezmála 4 tisíci občany vyřídila přes kontejnery 6,5 tuny a přes pytle 21 tun papíru, tedy doplňkovým sběrem třikrát více. Společnost Hantály zase nabízí pytlový sběr i menším firmám. Žádná ze svozových firem, které Hnutí DUHA oslovilo, se neseťkala s odporem veřejnosti. Naopak občané pytlový systém většinou přivítali, protože nikdo nemůže jejich práci znehodnotit nasypáním odpadků do kontejneru na tříděný sběr.

Z větších obcí provozují pytlový sběr papíru a plastů v rodinných domech například Mosty u Jablunkova, Jablunkov, Třinec [13], Písečná [14], Horní Lomná [15], Třanovice [16], Hrádek [17], Český Těšín [18] (vše Moravskoslezský kraj), Velké Bílovice [19], Hustopeče [20], Lanžhot [20], Velké Pavlovice [20], Valtice [20], Hodonín [21] (vše Jihomoravský kraj), Hrozenkov, Horní Lideč, Slavičín (vše Zlínský kraj) [22]. Od ledna 2005 zahájila pytlový sběr Dešná (Zlínský kraj) [23], naopak od něj kvůli přechodu na jinou koncepci sběru a vysokým provozním nákladům ustupuje Bystřice nad Pernštejnem [24].

Pytlový sběr podporují vedle vládního také krajské plány a koncepce odpadového hospodářství:

- POH Jihočeského kraje má za cíl zavést odvozný systém sběru pro papír a plasty.
- POH Pardubického, Královehradeckého a Libereckého kraje i Vysočiny hovoří o pytlovém sběru jako doplňku kontejnerového systému ve vhodných oblastech.
- POH Zlínského kraje hovoří o pytlovém sběru papíru v menších obcích.
- POH Jihomoravského kraje nechává rozhodnutí mezi kontejnerovým a pytlovým sběrem na obcích.
- Koncepce odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje považuje pytlový sběr jako součást integrovaného systému separovaného sběru odpadů.
- KOH Olomouckého kraje podporuje pytlový sběr papíru a plastů.

Co můžete udělat pro pytlový sběr Vy?

- Šiřte mezi další volené zastupitele obcí a vedoucí odborů odpadů tento informační leták.
- Požadujte po svozové firmě zavedení pytlového sběru tříděných odpadů ve Vaší obci, případně změňte svozovou firmu.

Svoz vyříděných plastů v Bystřici nad Pernštejnem.

Zaměstnanec Technických služeb Bystřice nad Pernštejnem nakládá naplněný pytel na svozové vozidlo. V druhé ruce má prázdné pytle, které vymění za pytle naplněné.

Prameny

- [1] Slavík, J. et al: Ekonomické modely hodnocení komplexních nákladů v odpadovém hospodářství, IREAS, 2004
- [2] Výroční shrnutí 2002, Eko-kom, a.s., http://www.ekokom.cz/vyrocní_shrnutí.php
- [3] http://enviweb.cz/?secpart=odpady_archiv_eiajg__
- [4] Lidé v Lužanech pytlují plasty, MF DNES, 17. 5. 2004
- [5] Městský úřad Velké Bílovice, osobní komunikace, duben 2005
- [6] http://enviweb.cz/?secpart=odpady_archiv_eiajg__
- [7] <http://www.brumov-bylnice.cz/aktualita.php?a=67>
- [8] Technické služby Vrbno, osobní komunikace, duben 2005
- [9] <http://www.env.cz/www/zamest.nsf/0/d73ea3c6b5aa64cac125681f0032e8e4?OpenDocument>
- [10] http://www.zadverice-rakova.cz/deska/vyhlasky/vyh1_4_2001.htm
- [11] společnost Hantály, osobní komunikace, duben 2005
- [12] Městský úřad Bystřice nad Pernštejnem, osobní komunikace, duben 2005
- [13] společnost Nehlsen Třinec, osobní komunikace, duben 2005
- [14] <http://www.pisecna.unas.cz/vyhlasky/vyh2-02.htm>
- [15] www.hlomna.trz.cz/vyhlaska-7_c3z2001.htm
- [16] http://stonavka.cz/common_files/vyh_zobrazeni.php?id=14&obec=8
- [17] <http://www.obechradek.cz/Html/vyhlasky/V2-2001.htm>
- [18] Fabiánová, L.: Pytlový systém sběru plastů a papíru, Zpravodaj městského úřadu v Českém Těšíně, únor 2003
- [19] Městský úřad Velké Bílovice, osobní komunikace, duben 2005
- [20] společnost Hantály, osobní komunikace, duben 2005
- [21] Salabová, L.: Pytlový svoz odpadků v roce 2004, Hodonínské listy, č. 12, 3.prosince 2003
- [22] společnost JOGA Luhačovice, osobní komunikace, duben 2005
- [23] <http://www.antee.cz/desna/index.php?nid=543&lid=CZ&oid=9838>
- [24] Městský úřad Bystřice nad Pernštejnem, osobní komunikace, duben 2005

Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic

CEE bankwatch
network

A › Bratislavská 31, 602 00 Brno
T › 545 214 431
F › 545 214 429
E › info@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz

Vydání tohoto informačního listu umožnila laskavá finanční podpora Nadace Partnerství a sítě CEE Bankwatch Network.

Ivo Kropáček, duben 2005.
Fotografie Ivo Kropáček.
Vydalo Hnutí DUHA.
Vytisknuto na recyklovaném papíře.

Česká veřejnost chce žít ve zdravějším a čistějším prostředí. Hnutí DUHA proto navrhuje řešení ekologických problémů, jež přinesou konkrétní prospěch pro kvalitu života každého z nás. Úspěšně prosazuje účinná a realistická opatření, která omezí znečištění vzduchu a řek i produkci odpadů, umožní zachovat pestrou krajinu, snížit kontaminaci potravin a vody toxickými látkami či předejít globálním změnám klimatu. Naše práce zahrnuje jednání s úřady a politiky, přípravu zákonů, kontrolu průmyslových firem, rady zákazníkům a domácnostem, výzkum, vzdělávání, právní kroky i spolupráci s obcemi. Hnutí DUHA působí na celostátní, místní i mezinárodní úrovni. Je českým zástupcem Friends of the Earth International, největšího světového sdružení ekologických organizací.